

نفت سعودی آماج آتش ایران

به قلم سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

۱۴ مه ۲۰۱۹

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/saudi-oil-irans-crosshairs

العربية (/ar/policy-analysis/alnft-alswdy-fy-mrmy-alnyran-alayranyt/)

درباره نویسنده

سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

تحلیل کوتاه

حمله به نفت‌کش‌های نزدیک تنگه هرمز و خط لوله اصلی نفت عربستان سعودی در داخل این کشور به بحران نوظهور خلیج شتاب داده است و می‌تواند باعث افزایش جهانی قیمت‌ها شود

در ساعات اولیه صبح روز ۱۴ می پهنادهایی که در فاصله ۵۰۰ مایلی از یمن و اراضی تحت تسلط حوثی‌ها پرواز می‌کردند به دو ایستگاه پمپاژ واقع در خط لوله نفت شرق به غرب عربستان سعودی حمله کردند. مسؤولان جاهای مختلف به سرعت مدعی شدند که ایران پشت این حمله بوده است چرا که ایران حامی شورشیان حوثی است که با دولت یمن - که از رسمیت بین‌المللی برخوردار است - و شرکای ائتلافی آن یعنی عربستان و امارات متحده عربی می‌جنگند. ایران همچنین مظنون به دست داشتن در حملات ۱۲ می به چهار نفت‌کش است که در آب‌های امارات متحده عربی نزدیک فجیره در خلیج عمان لنگر انداخته بودند.

اگر درستی این اتهامات ثابت شود این حملات که از حیث تاکتیکی ساده ولی از حیث راهبردی بسیار مهم اند باید واکنش تهران به اعزام ناو هواپیمابر تهاجمی بمب‌افکن‌های ب۵۲ و سایر نیروهای آمریکایی به منطقه تلقی شود. تصمیم به اعزام این نیروها خود برآمده از تهدیدهای ایران است که تازگی شناسایی شده‌اند و نتیجه تمایل دولت ترامپ به محدود کردن بیشتر صادرات نفت رژیم است. موضع دیرینه ایران این است که اگر نتواند از طریق تنگه هرمز مسیر صادراتش یعنی تنگه هرمز نفت بفروشد هیچ کشور دیگری نیز اجازه نخواهد داشت از این طریق نفت بفروشد. به نظر می‌رسد که تهران با انتخاب این هدف‌ها به ریاض و ابوظبی گوشزد می‌کند که به رغم چتر امنیتی آمریکا در بالای سر آن‌ها باز هم آسیب‌پذیر هستند - هم خط لوله شرق به غرب عربستان و هم خط لوله اماراتی که پایانه‌اش در فجیره است مسیرهای عمده صادرات نفتی هستند که به تنگه هرمز اتکا ندارد.

به طور کلی عربستان سعودی امارات متحده عربی ایران و همسایگان‌شان در خلیج فارس یعنی عراق کویت بحرین قطر و عمان حدود ۲۰ درصد از کل مایحتاج روزانه نفت جهان را تامین می‌کنند. این کشورها از حیث نفتی که تجارت می‌شود هم اهمیت بیشتری به‌خصوص در بازارهای اصلی‌شان در آسیا دارند. تا به حال این حوادث اثر زیادی بر قیمت نفت نداشته است و دلیل‌اش شاید ادامه بلاتکلیفی اقتصادی حول گفت‌وگوهای دشوار تجاری آمریکا و چین باشد. اما یک درگیری نظامی مستقیم منجر به جهش قیمت‌ها می‌شود.

میزان احتمال بالا گرفتن چنین تنش‌ها در حال حاضر روشن نیست. چون اطلاعات اندکی درباره حوادث پهنادهی و حمله به نفت‌کش‌ها برای عموم منتشر شده است. وزیر نفت سعودی گفته است که یکی از تاسیسات این کشور با یک پهناده به آتش کشیده شده و خط لوله برای

انجام تعمیرات مسدود شده است. هر گونه تایید در مورد دست داشتن ایران در حمله‌های پهپادی بحران را تا حدودی شدت می‌بخشد. ردپای ایران در ماجرای فجیره نیز به تنش‌ها دامن خواهد زد. عکس‌هایی که تا به حال منتشر شده نشان می‌دهد که در قسمت خط آب یک نفت‌کش نروژی در ناحیه عقب کشتی سوراخی ایجاد شده که احتمالاً نتیجه عمل یک ماده انفجاری بوده است. تعمیرات این نفت‌کش ممکن است ماه‌ها طول بکشد. صدمات وارد شده به دو نفت‌کش سعودی و کشتی سوخت‌رسانی کوچک‌تر اماراتی نشان داده نشده است.

تضمینی نیست که با شدت بخشیدن هر چه زودتر به تدابیر امنیتی بتوان از حملات بیشتر جلوگیری کرد. کشتی‌های سعودی در فاصله بسیار دوری از ساحل در میان کشتی‌ها و شناورهای کوچک‌تر منتظر بارگیری لنگر انداخته بودند. به علاوه پهپادهای حوثی احتمالاً به این دلیل هنگام پرواز شناسایی نشده‌اند که رادارهای سعودی عمدتاً روی حملات هواپیما یا موشک متمرکزند (در ژوئن سال ۲۰۱۷ نیروهای حوثی یک موشک ایرانی موسوم به قیام را به سمت یمن شلیک کردند که پایانه خط لوله شرق به غرب در دریای سرخ است). هفت حمله موشکی دیگر هم بین نوامبر ۲۰۱۷ و ژوئن ۲۰۱۸ به ریاض انجام شده است.

تعیین واکنش متناسب آمریکا برای خود چالشی خواهد بود. ناو هواپیمابر آبراهام لینکلن و گروه ضربت‌اش به‌زودی به منطقه می‌رسند ولی برای آن‌ها امن‌تر خواهد بود که بیرون از تنگه هرمز که نسبتاً تنگ و کم‌عمق است باقی بمانند. اگر ایران مسئول شناخته شود متحدان آمریکا در خلیج احتمالاً خواستار یک واکنش قاطع خواهند بود ولی شاید از این‌که وارد درگیری بزرگی شوند اکراه داشته باشند. متحدان اروپایی که پیش از این هم نگران بیرون آمدن رئیس‌جمهور ترامپ از توافق هسته‌ای با ایران بوده‌اند احتمالاً در پی این خواهند بود که از طریق گفت‌وگوهای دیپلماتیک بحران را به عقب برانند. به‌ویژه که شواهد قوی علیه ایران هم وجود ندارد.

تهران هم به نوبه خود علایمی ارسال می‌کند که به نظر می‌رسد دیگر موضع‌اش را مشخص کرده است - یا شاید هم فقط دارد بین حملات قابل انکار برای تضعیف بیشتر اتحاد آمریکا و متحدان‌اش فرصت تنفسی به خود می‌دهد. روز ۱۴ می علی خامنه‌ای رهبر کشور گفت: «گزینه قطعی ملت ایران مقاومت است. بنا نیست جنگی انجام بگیرد و انجام هم نخواهد گرفت. چرا که ما ابتدا به ساکن هیچگاه دنبال جنگ نیستیم و آنها هم می‌دانند که جنگ به صرفه‌شان نیست.» این بحران به هر سویی که برود تصمیم‌گیری همه طرف‌ها بستگی به این خواهد داشت که بازار جهانی نفت به تنش‌ها چگونه واکنش نشان بدهد.

**سایمون هندرسون هموند پژوهشی بیکر و مدیر برنامه برنشتاین در سیاست‌گذاری خلیج و انرژی در انستیتو واشنگتن است.*

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Bennett's Bahrain Visit Further Invigorates Israel-Gulf Diplomacy

فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/bennetts-bahrain-visit-further-invigorates-israel-gulf-diplomacy\)](https://policy-analysis/bennetts-bahrain-visit-further-invigorates-israel-gulf-diplomacy)

BRIEF ANALYSIS

Libya's Renewed Legitimacy Crisis

مورخه ۱۴۰۲.۰۲.۲۳

Ben Fishman

[\(/policy-analysis/libyas-renewed-legitimacy-crisis\)](#)

BRIEF ANALYSIS

The UAE Formally Ceases to be a Tax-Free Haven

مورخه ۱۴۰۲.۰۲.۲۳

Sana Quadri ,

Hamdullah Baycar

[\(/policy-analysis/uae-formally-ceases-be-tax-free-haven\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/\)](#) انرژی و اقتصاد

[\(fa/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzh-y/\)](#) خلیج و سیاست حوزه انرژی

[\(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/\)](#) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/kshwhay-hashykhlyj-fars/\)](#) کشورهای حاشیه خلیج فارس

[\(fa/policy-analysis/ayran/\)](#) ایران